

Správa o výsledku kontroly hospodárenia a nakladania s pohľadávkami v Sociálnej poisťovni

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2008 a jej účelom bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri evidencii, vymáhaní, postupovaní a odpisovaní pohľadávok na sociálnom poistení a pri zverejňovaní dlžníkov a súčasne analyzovať príčiny vzniku pohľadávok na sociálnom poistení.

Subjektom kontroly bola **Sociálna poisťovňa** (ďalej len „SP“) a kontrolovaným obdobím roky 2006 - 2008. Kontrola bola vykonaná v čase od 20. 10. 2008 do 02. 02. 2009 s prerušením.

Predmetom kontroly bolo:

1. legislatíva, vnútroorganizačné predpisy v oblasti hospodárenia s pohľadávkami a štruktúra súčasných pohľadávok,
2. proces nakladania s pohľadávkami a jeho hospodárnosť,
3. úroveň kontrolného mechanizmu v procese nakladania s pohľadávkami,
4. hospodárenie s pohľadávkami.

5. Legislatíva, vnútroorganizačné predpisy v oblasti hospodárenia s pohľadávkami a štruktúra súčasných pohľadávok

Počas kontrolovaného obdobia bol platný zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Od nadobudnutia platnosti tohto zákona bol 23 krát novelizovaný, pričom len v kontrolovanom období sa tak stalo 8 krát. Súlad interných predpisov s platnou verziou zákona bol preverený na 15 interných normách, z ktorých nebol novelizovaný jeden metodický pokyn v oblasti kompetencií rady riaditeľov (ďalej len „RR“), resp. generálneho riaditeľa pri odpisovaní pohľadávok, avšak organizácia postupovala v súlade s novelou tohto zákona.

V ostaných interných normách nebol zistený nesúlad so zákonom o sociálnom poistení, ale vzhľadom k možným rizikám neboli dostatočne upravené ustanovenia zákona v troch oblastiach:

6. pri výbere pohľadávok do mandátnej správy: interné predpisy nestanovovali presne konkrétne kritériá, na základe ktorých boli pohľadávky vybrané do mandátnej správy, čo nezabezpečovalo transparentný prístup pri ich výbere a jednoznačne neriešili situáciu, kedy má činnosť smerujúcu k uspokojeniu pohľadávky vykonávať organizácia a kedy mandatár. Situácia bola riešená usmerneniami pre pobočky na spracovanie zoznamov pohľadávok z pozície riaditeľa sekcie ekonomiky, osobitne podľa jednotlivých prípadov;

pri výbere exekútorov na realizáciu núteného výkonu rozhodnutia interné predpisy nestanovovali okrem základných podmienok (členstvo v komore, exekútor nesmel mať pozastavenú činnosť) podrobnejšie transparentné podmienky. Interné normy sa zaoberali len hodnotením už vybratých exekútorov;

pri stanovovaní lehôt na predpis dlžných súm poskytovali interné predpisy SP neúmerne dlhé lehoty. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že od 01.01.2009 nadobudlo účinnosť metodické usmernenie SP, ktoré schválilo predchádzajúce úlohy.

Nedostatočná legislatívna úprava tejto problematiky nevytvárala optimálne a transparentné podmienky potrebné pre správu pohľadávok.

SP inventarizovala pohľadávky k 31. 08. 2008 a pre potreby kontroly NKÚ SR vypracovala zostavy pohľadávok podľa jednotlivých stredísk. Keďže údaje neboli formátovo konzistentné za všetky strediská a niektoré údaje, hlavne zo systémov používaných pred 01. 01. 2004 neboli úplné a správne v syntaxe aj v obsahu, analýzy z uvedených dôvodov obsahovali odchýlky od skutočnosti. Zostavy boli spracované v príslušnom software a zohraté do jednej databázy, ktorá slúžila ako základ pre vypracovanie analýz. Z časového hľadiska podľa roku vzniku bola štruktúra pohľadávok nasledovná:

pohľadávky SP v Sk								
vzniknuté v roku	počet	poistné		penále	poplatky	pokuty	preplatky	sp
		nepredpísané	predpísané					
neidentif	189	263 690	-13 590	-11 211				23
	211	351,86	322,19	881,10	0,00	0,00	0,00	14
1990	38	0,00	41 799,00	97 476,00	0,00	0,00	0,00	13
1991	104	0,00	209 161,70	499 987,00	2 000,00	0,00	0,00	71
1992	2 906	0,00	18 131	26 318		513	140	45
	25		178,23	294,22	53 400,00	113,00	895,62	88
1993	669	55 805,00	794 378	1 073 981	172	1 805	131	11
	34		835,02	679,29	648,00	871,10	118,00	95
1994	837	933 339,00	761 356	716 134	2 349	3 409	1 759	11
	68	48 562	043,01	231,95	902,00	530,10	776,00	82
1995	914	698,50	663 622	871 433	3 449	4 071	2 105	11
	76	48 586	753,81	509,60	479,43	793,83	446,10	68
1996	389	619,63	742 863	1 252 283	4 312	2 815	2 424	21
	80	42 226	692,82	468,09	001,39	457,36	985,00	22
1997	244	085,16	896 556	1 570 494	4 817	2 516	4 192	21
	85	46 364	054,98	566,37	996,44	049,13	409,10	16
1998	037	198,01	1 018 994	1 640 394	3 928	2 021	4 344	21
	85	48 602	542,17	115,61	921,04	702,44	464,00	94
1999	432	717,32	965 154	1 379 804	3 819	1 615	5 733	21
	85	53 093	818,87	258,28	952,43	872,00	616,50	23
2000	993	139,58	847 909	836 110	3 711	1 353	5 021	11
	84	46 092	897,33	627,55	453,62	693,71	707,00	51
2001	109	984,68	691 885	591 018				
			170,33	773,60				